

Muligheter for framtidssbonden

Resolusjon vedtatt på 1. representantskapsmøte 2022

Norsk landbruk står i en akutt krise. Inntekten, og inntektsmulighetene til bonden har i alt for mange år blitt redusert i forhold til andre grupper. Samtidig står en generasjon unge bønder klar for å ta over drifta. Skal ungdommen kunne se frem til et liv i landbruket må det gjøres endringer nå. Norges Bygdeungdomslag ser situasjonen som svært alvorlig og krever en sterk satsing på jordbruket foran årets jordbruksforhandlinger.

Inntektsøkning

Inntekten for bonden, både fra markedet, og fra budsjettmidler er for lav. En bærekraftig fremtid for landbruket innebærer både at bonden får ta ut en større pris i markedet, men og at den samla summen av statlige tilskudd økes og målrettes for å sikre et landbruk i hele landet. I år er det viktig å løfte inntekten til alle produksjoner, bruksstørrelser og geografier. Alle produsenter rammes av dagens situasjon.

I år er det et særskilt behov for å kompensere for økte kostnader gjennom jordbruksforhandlingene. Likviditetssituasjonen i næringa er kritisk, og det er viktig å sikre en tidlig utbetaling av kompensasjonen for kostnadsøkning.

Målprisene avtales under jordbruksforhandlingene, men fungerer ikke tilstrekkelig uten et sterkt tollvern. Vi må øke målprisene for å gi bonden bedre inntektsmuligheter. Samtidig må vi utnytte handlingsrommet i handelsavtalene våre og tette hullene i dagens tollvern for å hindre at norsk produksjon blir erstattet av import.

Skal vi sikre rekruttering til melkeproduksjonen er det viktig at vi sikrer en stabil lavere pris på melkekvoter. Det skal ikke lønne seg å leie ut kvoter, på bekostning av aktive produsenter. Norges Bygdeungdomslag tar derfor til ordet for å senke kvotetaket til 500.000L, innføre makstid på ti år for utleie av kvoter, samt gjennomgå skattesystemet på inntekter fra utleie av jord og kvoter. Dette vil også føre til en bedre fordeling av ressursene over hele landet.

Ved en betydelig inntektsvekst for produsenter vil det alltid være en risiko for overproduksjon i markedet. Dette fører til lavere priser og en vanskelig situasjon for bonden. For å forebygge overproduksjon bør det vurderes å innføre kvoteordninger på

Besøksadresse

Landbrukets Hus
Hollendergata 5
0190 Oslo
3. etasje

Postadresse

Norges Bygdeungdomslag
PB. 9377, Grønland
0135 Oslo

E-post: hei@nbu.no
Tlf.: 22 05 48 00

www.nbu.no

husdyrproduksjoner. Videre er det viktig at tilskudd begrenses med tak for å sikre at tilskuddene kommer alle produsenter til gode.

Inntekt er landbrukets viktigste rekrutteringstiltak og er essensielt for å opprettholde aktive produsentmiljøer over hele landet.

Satsning på velferdsordninger i landbruket

I dag tvinges høygravide kvinner i fjøset. Det er ikke nødvendigvis fordi de vil det, men fordi de ikke ser noen annen utvei. Å leie inn avløser er dyrt og velferdsordningene er for dårlige. I dag er det et umulig regnestykke som skal gå opp for bonden før og etter en fødsel. Bonden har i dag ikke tilstrekkelig muligheter for avløsning. Bonden mangler i dag sikkerhetsnett som gjør at den kan føle seg trygg på at det er mulig å få tak i noen som kan overta driften i en sykdomsperiode eller ved andre uforutsette hendelser.

Dagens situasjon er uholdbar. Norges Bygdeungdomslag vil at det skal oppleves som trygt å være bonde i 2022. Man skal ikke måtte bekymre seg for om man har mulighet til å hente inn hjelp ved sykdom, og arbeidsplassen din skal ikke være til hinder for å få sykemelding og fødselspermisjon før og etter fødsel.

Ved årets jordbruksforhandlinger krever vi en stor satsing på velferdsordninger i landbruket. I år er det særlig behov for å sette fokus på kvinners rettigheter ved svangerskap og fødsel.

Klimaarbeid i landbruket

Det er et stadig større press i samfunnet for å finne mer klimavennlige løsninger enn de vi bruker i dag, og landbrukssektoren er intet unntak. Dessverre er det per i dag lite økonomisk handlingsrom til slike tiltak hos bønder som allerede sliter med å finansiere den daglige drifta.

Norges Bygdeungdomslag mener derfor at staten må gå inn med midler til tiltak som reduserer fotavtrykket fra landbruket i samråd med landbrukets klimaplan. Disse bør ikke finansieres over jordbruksforhandlingene, men heller egne avtaler. Tilskudd for energieffektivisering og eventuelt energiproduksjon kan være gode eksempler på dette.

Besøksadresse

Landbrukets Hus
Hollendergata 5
0190 Oslo
3. etasje

Postadresse

Norges Bygdeungdomslag
PB. 9377, Grønland
0135 Oslo

E-post: hei@nbu.no
Tlf.: 22 05 48 00

www.nbu.no

Det bør også jobbes for å dekke markedsandelen av økologisk produksjon. Kunnskap om økologiske prosesser kan også bidra i konvensjonell drift. En stor del av arbeidet med å bedre landbrukets klimaavtrykk er nettopp gjennom at vi skal bli bedre agronomer, utnytte ressursene bedre, og sørge for god drift av jorda.

Investeringsmidler

Bøndene i dag står fremfor et voldsomt press, både fra regjeringens krav, men også for å utøve den effektiviteten og kvaliteten forbrukerne krever av de. Den norske bonden er klar for å levere på oppdraget, men må også kompenseres for uforholdsmessige store investeringskostnader. Løsdriftskravet for melke- og ammekuproduksjonen er kanskje det største kravet som i dag er lagt på dagens bønder. Norges Bygdeungdomslag mener at når staten tvinger frem en slik omlegging, skal de også være med å finansiere den. Staten må være med å legge til rette for en økonomi i de forskjellige produksjonene, slik at videre utvikling kan sikres. Midlene som er avsatt til investeringsmidler må økes betraktelig, taket for støtte til enkeltprodusenter må økes og andelen av den totale kostnadsrammen som kan gis støtte til må økes. Omlegging til løsdriftsfjøs må sikres med en egen investeringspott utenfor jordbruksavtalens rammer.

Utvikling er viktig for alle næringer, men har vært spesielt viktig for landbruket. Denne utviklingen har heller ikke bremset opp, men er stadig økende. Det er imidlertid et problem at økonomien i næringa i liten grad gjør nødvendige investeringer mulig. Det har til nå vært krav om at investeringer med støtte fra IBU-midlene skal føre til økt lønnsomhet på gården. Dette er svært problematisk da omleggingen først og fremst tas av dyrevelferdsmessige årsaker, og ikke gir økt lønnsomhet i seg selv. Dette innebærer at bonden må utvide ressursgrunnlaget på gården og må investere ytterligere, eller gå inn i leiemarkedet for kvoter og jord. Norges Bygdeungdomslag mener at slike investeringer ikke må gå på bekostning av gårdens faktiske ressurser. Vi mener staten må ta større ansvar for de kravene de setter, og støtte opp om de som prioriterer endring etter disse kravene.

Sunn rekruttering til næringa

En bærekraftig rekruttering til landbruket krever en ekstraordinær satsing på alle overnevnte faktorer. Bonden som skal ta over om fem år må vite at det er inntektsmuligheter i næringa, at en kan få avløser for å ta seg en helg fri fra gården, og at nødvendige investeringer delfinansieres av staten. Statens og jordbrukets forhandlinger i

Besøksadresse

Landbrukets Hus
Hollendergata 5
0190 Oslo
3. etasje

Postadresse

Norges Bygdeungdomslag
PB. 9377, Grønland
0135 Oslo

E-post: hei@nbu.no
Tlf.: 22 05 48 00

www.nbu.no

år, vil påvirke fremtidens bønder og deres mulighet til å leve av ressursene på gården. Norges Bygdeungdomslag ser det derfor også som svært viktig at jordbruket i år bruker forhandlingsretten til å sikre bonden for framtida!

Norges Bygdeungdomslag krever:

- At jordbruksforhandlingene resulterer i en økning i bondens inntekt tilsvarende en fjerdedel av det antatte inntektsetterslepet målt mot andre grupper.
- At støtte til velferdsordninger prioriteres over andre budsjettmidler i årets jordbruksforhandlinger
- At årets jordbruksforhandlinger gir signaler om en stabil og positiv utvikling av landbruksnæringa som sikrer framtidens bønder mulighet og motivasjon til å gå inn i næringa.

Besøksadresse

Landbrukets Hus
Hollendergata 5
0190 Oslo
3. etasje

Postadresse

Norges Bygdeungdomslag
PB. 9377, Grønland
0135 Oslo

E-post: hei@nbu.no
Tlf.: 22 05 48 00

www.nbu.no